CZĘŚĆ XXII. № 55. ROK 11. (1840.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Gräfe; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjnem; w Wilnie w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna:* w Rossyi s pocztą a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Gräfe: *Roczna*, 45 rub. ass. *Półroczna*, 25 rub. ass. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 53 r. ass. *Półroczna*, 28 rub. ass.

WTOREK, 16/28 LIPCA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, 15/27 *Lipca*.

J. C. WYSOKOŚĆ WIELKI XIĄŻĘ NASTĘPCA CESARZEWICZ przybył w doskonałem zdrowiu do Peterhofu, w powrocie z podróży po Niemczech.

Manifest CESARSKI.

Z BOŻEJ ŁASKI

MY MIKOŁAJ I,

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYJ,

i t. d. i t. d. i t. d.

«W stałej pieczołowitości o dobro ulubionych wiernych poddanych NASZYCH, ustanowiwszy, zamiast powszechnych w Państwie, częściowe nabory rekrutów, obok tego, ku większej ich uldze ograniczyliśmy nabieranie rekrutów miarą ostatecznej konieczności, ale przez to niekomplet w armii naszej z każdym rokiem powiększał się i wymaga teraz pomnożonego naboru z gubernij, na kolei będących. Biorąc na uwagę że w skutek tego środka gubernije takowe będą obciążone nadstosunkowie w porownaniu z innemi, uznaliśmy za słuszną, uczynić na ten raz, w sposobie wyjątku, powszechny w Państwie nabor rekrutski w tym zamiarze, iżby, zapełniwszy obecny niedostatek w wojskach, mieć możność dalszego na przyszłość zachowania ustanowionych częściowych naborów.

«Stosownie do tego rozkazujemy:

«W bieżącym 1840 roku dokonać ogólny nabor rekrutów w obu strefach Państwa, w następnym sposobie:

a) Z następnych ośmiu gubernij: Penzeńskiej, Simbirskiej, Orenburskiej, Saratowskiej, Woroneżskiej, Astrachańskiej, Ziemi Wojska Dońskiego i Kaukazskiego obwodu, które były dawniej zaliczone do południowej strefy, a teraz należą do Wschodniej, stosownie do Manifestu NASZEGO z d. 8 Lipca zeszłego 1839 roku, nabrać po *sześciu ludzi z tysiąca dusz*.

b) Gubernije: Kałuzską, Tulską, Riazańską i Tambowską, ze względu na nieurodzaj który je dotknął, wyjąć od obowiązku dostarczenia w tym roku należnych od nich rekrutów. w celu udzielenia im i w niniejszym razie środków ulgi w domowym ich bycie. Gdy jednak przez uwolnienie pomienionych gubernij od tegorocznej rekrutszczyzny liczba rekrutów znacznie się umniejszy: przeto natomiast z gubernij: St. Petersburskiej, Pskowskiej, Nowgorodzkiej, Estlandzkiej, Liflandskiej, Kurlandskiej, Witebskiej, Wileńskiej, Grodzieńskiej, Obwodu Białostockiego, Mińskiej, Mohilewskiej, Czernihowskiej, Kijowskiej, Połtawskiej, Wołyńskiej, Podolskiej, Chersońskiej, Ekaterynosławskiej i Tauryckiej, zebrać również *po sześciu ludzi z tysiąca dusz* — z tego względu, że żołnierze, rodem z tych gubernij, powracają do domów po wysłużeniu tylko 15-letniego zakresu i przeto wcześniej rodzinóm swoim niosą wedle możności pomoc w pracy.

c) Ze wszystkich innych prócz wyliczonych wyżej gubernij obu stref Państwa, zebrać tylko *po pięciu ludzi z tysiąca dusz*.

2) Wszelkie teraz obowiązujące w rzeczy wypełniania rekrutskiej powinności ustawy zachować w zupełnej ich mocy i wykonanie naznaczającego się rekrutskiego naboru zastosować ściśle do ich brzmienia.

3) Nabor z małorossyjskich kozaków i z wojskowych osadników w okręgach osiedlonej jazdy wykonać rownież bez wszelkiej zmiany prawideł dziś istnących.

Dan w Peterhofie, w dniu szóstym Lipca, lata od narodzenia Chrystusa Pana Tysiąc ośmset czterdziestego, panowania NASZEGO, piętnastego.

UKAZY
Do Rządzącego Senatu.

I.

«Manifestem, w dniu dzisiejszym wydanym, naznaczywszy ogólny w Państwie nabor rekrutów, ROZKAZUJEMY:

1) Nabor ten zacząć 1 Listopada roku bieżącego a ukończyć niezmiennie do 1 Stycznia 1841, i

2) Na umundurowanie rokrutów brać od zdających pieniądze podług cen, do ostatecznej możności zniżonych, mianowicie po dziewięć rubli, czterdzieści pięć kopiejek srebrem.

Zbór rekrutów od włościan Dobr Państwa w gubernijach: Petersburskiej, Jarosławskiej, Kurskiej, Ekaterynosławskiej i Astrachańskiej dokonać stosownie do udzielnych prawideł, przepisanych przez NAS Ministerstwu Dóbr Państwa.

«Rozporządzenia tyczące się wojskowości pozostawiliśmy Ministrowi wojny a skuteczne wypełnienie i ukończenie tego naboru we wskazanym zakresie, polecam pieczy Rządzącego Senatu.

II.

«Ukazem 19 Pazdziernika 1831 roku ustanowiliśmy iżby przy każdym ogólnym w Państwie rekrutskim naborze wzywani byli do osobistej rekrutskiej powinności jednodworcy i miejscy obywatele gubernij Zachodnich.

«Manifestem, w dniu dzisiejszym wydanym, naznaczywszy ogólny w Państwie nabor, ROZKAZUJEMY zebrać też *po pięciu ludzi z tysiąca dusz* z jednodworcow i miejskich obywateli gubernij Witebskiej, Mohylewskiej, Kijowskiej, Podolskiej, Wołyńskiej, Mińskiej, Wileńskiej, Grodzieńskiej, i obwodu Białostockiego, stosownie do ustawy o wojskowej ich powinności i rozrządczego Ukazu, wraz z niniejszém Rządzącemu Senatowi danego.

Panu Ministrowi Wojny.

«Manifestem w dniu dzisiejszym wydaoym naznaczywszy w roku bieżącym ogólny w Państwie nabor, ROZKAZUJĘ Wam uczynić następujące co do wojskowości rozporządzenia:

1) Rekrutów, w tym naborze zebrać się mających, rozdzielić po wojskach stosownie do danych już wam w tym względzie rozkazów i,

2) W przedmiocie umnndurowania rekrutów, trzymać się istnących o tém prawideł.»

Na oryginałach własną
J. C. Mości ręką podpisano:

MIKOŁAJ.

Peterhoff.
6 Lipca 1840 r.

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI z dnia 7 Lipca Pułkownik bataljonu Saperów gwardyi *Felkner* mianowany dowodzcą Kaukazskiego batalionu saperów.—Członek Rady i Komitetu naukowego korpusu Inżenjerów górniczych, Jenerał-major orszaku J. C. M. hrabia de *Sainte-Aldegonde* na własną prośbę otrzymuje dymissyą.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Londyn, 10 Lipca. Na posedzeniu izby lordów dzisiejszém bill o poborze na rzece Weaver na rzecz kościoła w Chester, przyjęty w tych dniach przez izbę niższą mimo oporu ministrów, został odczytany poraz pierwszy i przeszedł pod rozbior Komitetu. Biskup Londyński wyraził nadzieję że bill ten w izbie lordów nie spotka oporu jaki mu był stawiony w izbie Niższej.

Paryż, 12 Lipca. Wiadomość o odwołaniu admirała Baudin i mianowaniu dowodzcą wyprawy do Buenos-Ayrès vice admirała barona de Mackau, potwierdziła się. Monitor milczy o przyczynie tej zmiany; twierdzą iż ona nastąpiła z powodu nalegania przez P. Baudin o odwołanie jednego z konsulów jeneralnych francuzkich, na co minister zgodzić się nie chciał.

— Rząd odebrał wiadomość że ostatni okręt angielski opuścił port hiszpański St. Sebastian uwożąc rozmaite zapasy i rynsztunki wojenne. Tym sposobem port ten został całkowicie oczyszczony i wszelkie domysły o zatrzymaniu jego przez anglików okazały się płonnemi.

— Ostatnimi czasy kilka dzienników donosiło że Rossini jest mocno chory, że nie może się inaczej trzymać jak stojący, i t. d. Wiadomość ta jest wymyślona, sławny maestro nigdy lepszego jak w tej chwili nie używał zdrowia i w jesieni ma zamiar przybyć do Paryża.

— Teatr «de l'Opera» zawarł umowę z panną Taglioni, w skutku której sławna tancerka przyjedzie w przyszłym miesiącu do Paryża i da kilka reprezentacyj.

— Przy czyszczeniu koryta rzeki Sekwany około Pont Neuf, znaleziono naczynie srebrne z herbem xiężny Anny Lotaryngskiej i datą 1633. Jest to właśnie epoka, kiedy xiąże Lotaryngii odmówił Ludwikowi XIII hołdu.

Na posiedzeniu w tymże dniu tej ostatniej izby P. Duncombe, z powodu złego obchodzenia się z chartistami Lowett i Collins, wniosł postanowienie, mające na celu złagodzenie losu przestępców politycznych. P. Labouchère oznajmił że bill o ustanowieniu Regencyi niezwłocznie wniesiony będzie na izbę parów.

— W sprawie Oxforda sąd Przysięgłych wydał wyrok. Dziś o kwadransie na godz. 7 wieczorem sąd wyszedł z namowy z następnym werdyktem: «Oskarżony winien jest «wystrzelenia do Królowej Jejmości z dwóch pistoletów; ale «niemożemy oznaczyć, czy te pistolety były nabite kulami «lub nie. Nadto, w chwili wystrzału, oskarżony znajdował «się w stanie pomieszania.»

W skutek sporu, jaki się zawiązał z powodu tego werdyktu między Prokuratorem jeneralnym a obrońcą Oxforda: azali oświadczenie przysięgłych co do naboju pistoletów znosi całkowicie winę, Przysięgli wezwani byli powtórnie na namowę, z której wrócili o 35 minut na 8, z następnym werdyktem: «*winien, ale w stanie pomieszania w chwili*

„uczynku.” Po takim sądzie Oxford został odprowadzony do więzienia, w którem ma zostawać do rozkazu Królowej.

— Podług nowin z Madras po 13 Maja uzbrojenia anglików przeciw Chinom czynnie posuwają się w Madras i Calcutta: w Penang zakupiono żywności dla 5,000 ludzi, z których 4000 europejczyków a 1000 krajowców. Siamczycy starają się utrudnić działania anglików.

Madryt 4 Lipca. Na dzisiejszém posiedzeniu izby deputowanych, po wysłuchaniu zdania sprawy z rozmaitych prośb, przyjęty został 1 artykuł prawa, stanowiącego na ten rok jednorazowy pobor nadzwyczajnej kontrybucyi wojennej 180 miljonów realów. Wiadomości z armii nie przestają być pomyślne i papiery rządowe podnoszą się.

Konstantynopol, 13 Czerwca. W przeszłym tygodniu Sułtan, znajdując się w swoim kiosku Bebek, ujrzał przechodzącego syna Achmet-Feti-paszy, tego, który wydał flotę turecką paszy Egyptskiemu, i kazał przywołać tego piętnastoletniego młodzieńca. Z odpowiedzi jego na czynione mu pytania, Sułtan, dowiedziawszy się, że młody człowiek cierpi niedostatek, kazał mu wyliczyć znaczną summę pieniędzy i opatrzyć nadal jego i jego rodziny utrzymanie.

— Wiadomości z Syryi są zawsze niepomyślne; bunt z każdym dniem bardziej się szerzy; komunikacye z wnętrzem kraju są całkiem przerwane i miasta nawet oblegane przez powstańców.

— Podług doniesień z Alexandryi z dnia 16 Czerwca, pasza egyptski zwołał w Kairze nadzwyczajny dywan na którym najmocniej zalecił ulemom żeby starali się ukoić zburzenie, jakie panuje pomiędzy egypcyanami przeciw chrześcianom.

— Wyprawa egyptska do Syryi, mająca na celu uśmierzenie wybuchłego tam powstania, złożona z 3000 wojska regularnego, 2000 żołnierzy gwardyi narodowej Kairskiej, jednego pułku regularnego i jednego oddziału Albańskiego wypłynęła z Alexandryi 19 Czerwca.

Dusseldorf, 9 Lipca. J. K. W. Xiążę Fryderyk Niderlandski wyjedzie dziś z Roterdamu do Coblentz i Ems, dla odwiedzenia Cesarzowej Jejmości Rossyjskiej.

— Król Jmć Wirtembergski przybył 8 b. m. do wód Aix, w Sabaudyi.

Ateny, 27 Czerwca. Król i Królowa wrócili tu z podróży do Pelopenezu.

NAJPOZNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Hanower 16 Lipca. J. C. W. W. Xiążę Następca Tronu Wszech Rossyj, w powrócie do Petersburga przybył tu dziś rano, o godzinie 11 i wysiadł w hotelu angielskim, gdzie J. C. W. był przyjęty przez Króla Jmci i J. K. W. Xięcia Następcę. Po odjeździe Króla i Xięcia, Cesarzewicz udał się do Montbrillant, gdzie rodzina Królewska przepędza lato. J. C. W. odjechał o wpół do trzeciej po południu w dalszą podróż przez Celle.

Paryż, 13 Lipca. Izba parów dziś zajmuje się budżetem dochodów na rok 1841. — Cabrera przybył do Paryża wczora i natychmiast został odprowadzony do ministra Spraw Wewnętrznych. Posłany on będzie do twierdzy Lille i tam zatrzymany wraz z Balmaseda, który już jest tam od 10 b. m.

— P. Perrier, brat sławnego ministra, wyjechał 9 b. m. do Egyptu ze szczególnem poleceniem od Króla.

Londyn, 14 Lipca. JJ. KK. WW. Xiążę i Xiężna de Nemours przybyli wczora do Douvres, z kąd udadzą się do Londynu, gdzie w pałacu Buckingham przygotowane są dla nich pokoje.—Wczora obie izby odebrały od Królowej poselstwo z billem o regencyi—na temże posiedzeniu bill o Kanadzie przyjęty został w izbie lordów.

Włochy. W gazecie Szląskiej, pod datą 11 Lipca z Wiednia donoszą, że dokonane zostały rozmaite uwięzienia polityczne w Rzymie, Macerata, Ankonie, Forli i Ferrarze z powodu odkrytych knowań rewolucyjnych.

(Journ. de S. P. G. P. Psz. Półn.)

ROZMAITOŚCI.

NOWINY LITERACKIE Z WILNA.

Od niejakiego czasu, powszechnie u nas narzekać zaczęto, że niwa krajowego piśmiennictwa w ciągłym zapuszczeniu zostaje, rzadko się pojawiają oryginalne utwory, — mała liczba piszących. — I w rzeczy samej była to wielka prawda. Powiedzieliśmy: *była*, bo z łatwą do wytłumaczenia radością serca, zaczynamy postrzegać jej upadek.—Rok przynajmniej 1840 świetnie i ochoczo na literacką scenę występuje. Prassy drukarskie Wileńskie pocą się nad oryginalnemi utworami naszych pierwszych myślicielów, do tego stopnia, że *nap.* drukarnia P. Glücksberga żadnego w tym roku ani wydała, ani też wyda tłumaczenia, a to jedynie s powodu zajęcia prass oryginalnemi utworami. Swietne zaiste nadzieje! Z drugiej znowu strony—jak podwojone starania naszych PP. Wydawców - Xięgarzy! Dwaj główni tutejsi PP. Teofil Glücksberg,—którego zakład przeszło już lat dwadzieścia ważne krajowi naszemu usługi okazuje,—i młody następca Józefa — Adam Zawadzki, czynny i przedsiębiorący,—niezrażeni zbyt ograniczoną liczbą czytających, nie szczędzą ani kosztu, ani starań i trudów, aby wydania dzieł naszych postawić, o ile w ich siłach, na równi z wydaniami zagranicznemi. I w rzeczy samej—patrzmy na wydanie pierwszego tomu dzieł Szekspira P. Glücksberga;—w czemże ono ustąpi lepszym tego rodzaju wydaniom Paryskim lub Bruxelskim. Piękne to z jego strony usiłowania:—umiejmy cenić je tylko, i zimném przyjęciem nie krępujmy jego dobrych chęci. Dalsze jego przedsięwzięcia będą od nas samych zależały. Chociaż, prawdę powiedzieć zaczął on sam i niedoczekawszy się od nas spółdziałania sam też może i dalej ciągnąć będzie. I w tym własnie oto roku wiele z pod jego prassy dzieł nowych, dzieł oryginalnych na scenę literacką wystąpi. I tak naprzykład:

Michała Grabowskiego, — wyjdzie wkrótce: *Stanica Hu-*

lajpolska, powieść narodowa z czasów Augusta II, w czterech lub pięciu tomach. Dwa już wyszły—reszta pod prassą. J. J. Kraszewskiego,—wyjdą także: *Nowe Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy*, we dwóch tomach.

Ig. Kefalińskiego, — drugi tom dzieł Szekspira. W nim zawierać się będą:—*Makbet*, *Król Lear* i *Burza*. Również świetne wydanie jak i pierwszego tomu.

X. Hołowińskiego, — mu wyjść: *Pielgrzymka po ziemi świętej*, odbyta przez autora przy końcu zeszłego roku. Czekamy z niecierpliwością, tak ważnego i niezwyczajnego w naszej literaturze dzieła. Jak słyszałem ma być to bardzo wyborne.

Henryka hrabi Rzewuskiego,—o którym tłumacz Szekspira tak zaletnie się odzywa, przy poświęceniu mu *Snu w wigiliją Ś. Jana*, prosząc «aby dłużej nie taił światu swo-«ich głębokich pomysłów i czarujących obrazów przeszłości» —wkrótce wyjdzie:—*Stosunek Literatury do historyi narodów*, 2 tomy—Alexandra hr. Przezdzieckiego;—*Proby Dramatyczne*, zawierać będą: *Halszkę z Ostroga*, dramat historyczny w 5 aktach, który tym się różni co do treści od dramatu P. Kraszewskiego, że autor, jak nam w przedmowie powiada, opierając się na słowach Kojałowicza, uważa że Halszka kochała Dymitra.—Dramat ten już się kończy drukować.—Dalej zawierać się będzie:—*Kapitalik*, komedya we dwóch aktach, ułożona z powiastki Jadama z Zatora, tegoż nazwiska.

Tegoż wyjdzie wkrótce: — *Podole*, *Wołyń*, *Ukraina*, *obrazy miejsc i czasów*, zbogacone dokumentami historycznemi,—we dwóch tomach.

P. J . . . . . kiego, — który nas udarował tłumaczeniem Manzoniego: *I Promessi Sposi* i dziełkiem pełnem dowcipu: *Chaos, szczypta kadzidła cieniom Wierszokletów* przez Witalisa Komu - jedzie; — wkrótce mają wyjść: — *Pisma Przedsplinowe i przedślubne* John'a of Dycalp. Sądząc z pierwszych kilku wydrukowanych już arkuszy, będzie to wyborne, — bo rysowane wprawna ręką, trafnie z natury, i przepełnione dowcipu i humorystyki — a przytem jak urozmaicone. Czytałem prywatne korrespondencye kilku naszych ważniejszych literatów, a między niemi tłumacza Szekspira, w których bardzo zaletnie o tém dziełku się odzywają.

P. Glücksberg otrzymał także do druku, rękopism pierwszego tomu poezyj Szymona Konopackiego.—

Zdaje się że na pierwszy raz dosyć;—chciejmy tylko czytać a będziemy mieli *co do czytania*. A gdyby kto chciał mi zarzucić że to są tylko *pia desideria*, a na teraz nic nie mamy do czytania, jabym mu podyktował następujące wyszłe już, tu w Wilnie, dzieła:

Literatura i Krytyka P. M. Gr. Dwa *nowe* tomy 1840, u T. Glückberga. Tom pierwszy:—O szkole Ukraińskiej poezyi i Literatura Romansu w Polsce. Część druga *Stanicy Hulajpolskiej*—dwa już wyszły tomy.—*Wspomnienia Polesia, Wołynia i Litwy*, przez JJ. Kraszewskiego, gdzie autor rzuca tyle historycznego światła, na malowane przez się okolice i na przedmioty w nich będące, a dotąd żadnym piórem nie tknięte.

Szkice obyczajowe i historyczne JJ. Kraszewskiego. Powieść pierwsza. *Całe życie biedna*. 1840 w drukarni J. Zawadzkiego. Powieść ta otwiera szereg innych mających po niej nastąpić; jako to: *Historya o bladej dziewczynie s pod Ostrej bramy; Mistrz Twardowski;* ostatnia z xiążąt *Słuckich* i t. d.

Nowe Poezye Juljana Korsaka. 1840 u J. Zawadzkiego tom pierwszy; zawiera Romeo i Julia; Elegije; Wiersze Różne.

Wspomnienia Gustawa Olizara. 1840 u J. Zawadzkiego Zeszyt pierwszy.

Obrazy Litewskie przez Ignacego Chodźkę. Wyszedł tom drugi, w którym trzy zajmujące powieści.

Obraz myśli mojej na pamiątkę żonie i dzieciom przez Floryana Bochwica. Część druga, 1839 u Zawadzkiego.

Wizerunki i Roztrząsania naukowe 1840. Zeszyt 12 zawiera:—Poezya Trubadurów;—Mahomet;—Rys krótki części Litwy pod Rządem Pruskim zostającej. Rozmaitości.

Obraz bibliograficzno-historyczny Literatury i Nauk w Polsce. Zeszyt trzeci i czwarty. Zawierają: Nauki razem wzięte, Zbiory, Polygrafie.

Litwin,—mocno rekomenduję dla Litwinow i dla wszystkich — siodmy tom *Dziejów narodu Litewskiego* p. Teodora Narbutta. Panowanie Swidrygiełły i Zygmunta. — 1840 w drukarni A. Marcinowskiego. Także nowe dziełko naszego Litwino-phila xiędza Ludw. A. Jucewicza: — *Przysłowia ludu Litewskiego*. 1840 u Marcinowskiego.

Tenże xiądz Jucewicz obdarzył nas jeszcze dziełkiem wielce u nas pożądaném:—Obrazy Jeruzalem i Swiętych okolic. — Wyjątek z listów o wschodzie Michaud i Poujoulat. Wilno 1840. w drukarni B. Neumana.

Encyklopedya Powszechna będzie teraz wychodziła w Warszawie pod redakcyą PP. Hlebowicza i Michała Balińskiego; od litery P. do Z.—Od litery zaś D. do P. będzie wychodziła na przyszły rok w Wilnie.

Mocno by także życzyć należało ażeby *Pomysły do Filozofii dziejów rodzaju ludzkiego* Herdera, tłumaczone p. J. Bychowca więcej u nas upowszechnione zostały. Czas by też już nazwyczajać umysły do rzeczy poważniejszych i pożyteczniejszych.

Otoż co mamy na ten raz *do czytania*, czytajmyż choć to przynajmniej oczekując na to co nam obiecują xięgarze — a tak podwojną będziemy mieli korzyść — bo z jednej strony czas oczekiwania skrócim, a z drugiej z czytania odniesiemy pożytek. *St. Lachowicz.*

Wilno.
3 Lipca 1840 roku.

Печатать позволяется: С.-Петербургъ. Іюля 15-го 1840. *И. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.